

סגולה

מהרה"ק הרבי הגדול רבינו שלום שְׁכָנָא מְפָרָאֵהִישְׁט זי"ע וכו' א"א

סגולת הצדיק משטפנשט זי"ע אבי זי"ע [הרה"ק רבי מנחם נחום משטפנשט], אמר: מי שרצה לזכות לשבת שמחה שידבר בליל שישי מזקני הגדול רבי שלום מפראהבישט זי"ע, ואם אין לו סיפור ממונו, שידבר לפחות משולחנותיו הקדושים ומספסלי בית מדרשו.

שנה ב'

ליל שישי פרשת שמיני חשפ"ב

גליון 74

הנהגות ישראל * אמרות טהורות * סגולות * עובדין קדישין * תולדותיו * הכנה לשבת

תורת שלום

תורת הרה"ק רבי שלום מפראהבישט

רבינו זי"ע רצה למסור נפשו וליהרג על קדושת ה'

מקארלין: "אפיך צלותיך" (הפוך תפילתך). כי הרגיש שרבי שלום מצדיק עליו את הדין ואינו חפץ לצאת(1). ויאמר רבי שלום, אם הרגיש בזה רבי שלמה מה שלא ידעו מלאכים ושרפים(2), אשמע בקולו. וסיים בלשון קדשו: מיר האט ער איבער געמאכט (אותי הוא שיכנע לסגת מן הרעיון שלא אשתחרר), אבער ער איז געבליבן ביי זיינטי'ס (אך הוא - רבי שלמה - נשאר בדעתו, שהיה חפצו ליהרג על קדושת השם, וכך הוה(3)).

"וימותו לפני ה' וגו' הוא אשר דבר ה' בקרובי אקדש ועל פני כל העם אכבד" (ויקרא י"ב-ג).

הרה"ק רבי שלום מפראהבישט זי"ע היה אסור בבית האסורים בתלונת אשמה גדולה והיה בסכנה, והשתדלו צדיקי הדור בעדו ולא אסתייעא מילתא לפדותו. שלח לו הרה"ק ר' שלמה

השלמות וציונים

1. איתא בגמרא (ברכות סא:): שעה שהוציאו את ר' עקיבא להריגה זמן קריאת שמע היה, והיו סורקים את בשרו במסרקות של ברזל והיה מקבל עליו עול מלכות שמים, אמרו לו תלמידיו רבינו עד כאן, אמר להם כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה בכל נפשך אפילו נוטל את נשמתך אמרתי מתי יבא לידי ואקימנו ועכשיו שבא לידי לא אקימנו, היה מאריך באחד עד שיצתה נשמתו באחד ציתה בת קול ואמרה אשריך רבי עקיבא שיצאה נשמתך באחד. וראה עוד בעניין זה מה שסיפר הרה"ק רבי דוד משה מטשורטקוב זי"ע (דברי דוד, דף קטו) שכאשר נפגש הרה"ק רבי משה מסאווראן זי"ע עם מרן הס"ק מרוז'ין זי"ע בפקודת הקדוש של מרן הרה"ק מאפטא זי"ע, שאל מרן הס"ק מרוז'ין זי"ע את הרה"ק מסאווראן זי"ע 'התאמינו שיש צדיק אחד שהוא דבוק תמיד בהבורא עולם בלי הפסק רגע?' ענהו הרה"ק מסאווראן כמסתפק 'וכי זה יוכל להיות?' אמר לו הרה"ק מרוז'ין: 'הלא זה היה זקני המלכות הקדוש, השיב לו הרה"ק מסאווראן: באמת לא האריך ימים בעולם. אח"כ אמר הרה"ק מרוז'ין על אביו רבי שלום זי"ע גם כן שהיה בדביקות בלי הפסק, וגם עליו אמר הרה"ק מסאווראן זי"ע שלא האריך ימים על ידי זה. ויען אדמו"ר הס"ק מרוז'ין זי"ע ויאמר להרה"ק מסאווראן זי"ע 'מה השיכות של אריכות ימים, וכי באים לעולם כדי להתייבש כאן? והלא באים לעולם הזה רק לעשות ולהשלים מה ששייך לטובת נשמתו, וכמשלימים העבודה ישובו ילכו למנו למקור מחצבתם.

וואָרט השבוע

ההתלהבות בעבודת ה' תהיה כולה לה' ובלא כוונת עצמותו

החכם אשר כלי נפשו שלימים ומתוקנים בשכל עמוק, עיניו בראשו עד שאפילו את הנקודה נקודת הכוסף והתענוג הוא מחזיר לבעליה מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, ומעיילה לגנוזי מרומים כפי ראות עיני החכם בחכמתו הנפלאה. וזהו שמגלה לנו התורה הקדושה ומהרת לנו שבעת אשר מתחיל האדם לגשת אל עבודת הקדוש, להיות מקריב קרבן עבודתו הקדושה לפני השי"ת, אזי יראה בעיניו פקידה וחכימא, שאל יקריב אש זרה לפני ה', היינו שכל אש התלקחותו והתלהבותו משלהובא דנורא ותענוגא וחשיקה שיש לו, לא יהיה זרה מפני השי"ת, רק כולה כליל בלתי לה' לבדו, ולא יהיה בו מגע עצמו חלילה כנ"ל. וזהו המכוון שהיה האש מן השמים לבד. ס' גאולת ישראל, בשם רבינו הרה"ק מפראהבישט זי"ע

2. איתא בגמרא (ברכות סא:): שעה שהוציאו את ר' עקיבא להריגה זמן קריאת שמע היה, והיו סורקים את בשרו במסרקות של ברזל והיה מקבל עליו עול מלכות שמים, אמרו לו תלמידיו רבינו עד כאן, אמר להם כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה בכל נפשך אפילו נוטל את נשמתך אמרתי מתי יבא לידי ואקימנו ועכשיו שבא לידי לא אקימנו, היה מאריך באחד עד שיצתה נשמתו באחד ציתה בת קול ואמרה אשריך רבי עקיבא שיצאה נשמתך באחד. וראה עוד בעניין זה מה שסיפר הרה"ק רבי דוד משה מטשורטקוב זי"ע (דברי דוד, דף קטו) שכאשר נפגש הרה"ק רבי משה מסאווראן זי"ע עם מרן הס"ק מרוז'ין זי"ע בפקודת הקדוש של מרן הרה"ק מאפטא זי"ע, שאל מרן הס"ק מרוז'ין זי"ע את הרה"ק מסאווראן זי"ע 'התאמינו שיש צדיק אחד שהוא דבוק תמיד בהבורא עולם בלי הפסק רגע?' ענהו הרה"ק מסאווראן כמסתפק 'וכי זה יוכל להיות?' אמר לו הרה"ק מרוז'ין: 'הלא זה היה זקני המלכות הקדוש, השיב לו הרה"ק מסאווראן: באמת לא האריך ימים בעולם. אח"כ אמר הרה"ק מרוז'ין על אביו רבי שלום זי"ע גם כן שהיה בדביקות בלי הפסק, וגם עליו אמר הרה"ק מסאווראן זי"ע שלא האריך ימים על ידי זה. ויען אדמו"ר הס"ק מרוז'ין זי"ע ויאמר להרה"ק מסאווראן זי"ע 'מה השיכות של אריכות ימים, וכי באים לעולם כדי להתייבש כאן? והלא באים לעולם הזה רק לעשות ולהשלים מה ששייך לטובת נשמתו, וכמשלימים העבודה ישובו ילכו למנו למקור מחצבתם.

אמנם הרה"ק רבי מרדכי חיים מסלאנים זי"ע סיפר (מאמר מודכי, עמ' קעה) אשר רבינו זי"ע כשהיה שוכב לישון היה קשה להקיצו, והיה לו משמש מיוחד על זה, ואמר שקשה לו להיפרד מהדביקות שיש לו בעת שינתו, אך הרי לא זהו התכלית... בעניין דרכו של רבינו להסתיר מעשיו ממלאכי השרת מובא בס' אגרות הסבא קדישא מרוז'ין ובניו: בליל ההסתלקות של הרה"ק רבי שלום מפראהבישט, אור ל"ד תשרי [תקס"ג], נפל למשכב חליו, ומצבו החמיר משעה לשעה. באמצע ביקש לצרור וצוה להחליף כל בגדיו, אחר כך ביקש ליטול את ידיו, ורצו לתת לו מן המים שהכינו לנטילת ידיים בוקר ולא רצה, וצוה להביא מים אחרים, ונטל ידיו, ובחזרתו למיטתו ביקש שיעמידו את המיטה באמצע החדר וכל העומדים יעמדו סביב המיטה. אחר כך הוחמר מצבו עד כדי קרוב לגסיסה, פתאום נראתה בת שחוק על שפתיו הקדושות, והיה לפלא וחידוש בעיני העומדים, ותוך כדי כך התעורר קמעו, ונענה ואמר 'ודאי הוא פלא בעיניכם מה

כשהולך רבי ישראל מרוז'ין לחופה את בנו רבי אברהם יעקב מסאדיגורה אמר, אבי רבי שלום מפראהבישט זי"ע רגיל היה לומר 'מבני ידעו מי אני', ואני אומר 'מבני ידעו מיהו האלקים'.

עותק נדיר, מסדר הנהגות הרשב"א פראהבישט, שנדפס בשנת תר"א בטשורוביץ

הנהגות פראהבישט מהדורת מכון 'קדושה ומלכות' שי"א איגוד התורות 'דרכי שמואל' מיסודו של מו"ר הגאון מוה"ר טוביאס זנוק"ל תשע"ט

הנהגות ישירות וסדר היום פראהבישט שנדפס מחודש בברוקלין שנת תשנ"א

הנהגות ישירות וסדר היום לרבי שלום לפי סדר נכון וחדש עם תוספת ציונים הערות וביאורים והרחבות מספריתלמידי הנעש"ט הקדוש וצאצאי בית רוזי"ן כפי שנערכו על ידי מכון 'שכינת שלום' ללימוד ולפרסום תורת וסגולת הרה"ק הרבי ר' שלום מפראהבישט זיע"א

וּבְעֶרְבַּ שַׁבַּת יִלְךְ לְטַבֵּל. וַיְכוּן: כָּמוֹ שֶׁבִּגְשָׁמֵי מַיִם יִטְהַר גּוֹפּוֹ, כִּן בִּפְנֵימֵי מַיִם יִטְהַר נַשְׁמָתוֹ. וַיִּתֵּר בְּפִנּוֹת הַמְּקוֹה תֵּעֵין בְּרֵאשִׁית חֲכָמָה שְׁעַר הַקְּדָשָׁה פֶּרֶק ט"ו, וּבְכַוְנַת הַזְּיוּג בְּשְׁעַר הַקְּדָשָׁה פֶּרֶק ט"ז

שלמות שלום - השלמות וציונים

ענין הרחיצה בערב שבת

וּבְעֶרְבַּ שַׁבַּת יִלְךְ לְטַבֵּל וכו'. אמרו חז"ל (שבת כה:) אמר רב נחמן בר רב זבדא ואמר רב אמר רב נחמן בר רבא אמר רב, הדלקת נר בשבת חובה, רחיצת ידים ורגלים רשות, ואני אומר מצוה, מאי מצוה, דאמר רב יהודה אמר רב כך היה מנהגו של רבי יהודה בר אלעאי, ערב שבת מביאין לו עריבה מליאה חמין ורוחץ פניו ידיו ורגליו, ומתעטף ויושב בסדינין המצוייצין ודומה למלאך ה' צבאות. וכן כתב בשו"ע (סי' רס סעי' א) כתב: מצוה לרחוץ פניו ידיו ורגליו בחמין בערב שבת. והוסיף הרמ"א שהמצוה היא בכל גופו.

מקור וענין הטבילה בערב שבת

והנה ענין הטבילה במקוה בערב שבת הובא בזה"ק (תרומה קלו:) בזה הלשון: רב המנונא סבא כד הוה סליק מנהרא במעלי שבתא, הוה יתיב רגעא חדא וזקיף עינוי והוה חדי, והוי אמר דהוה יתיב למחמי חדוה דמלאכי אלעי וכו'. (וזה לשון פירוש הסולם (אות קפג): רב המנונא סבא כשעלה מן הנהר בכניסת השבת, היה יושב רגע אחד ונשא עינוי והיה שמה, והיה אומר שהוא יושב לראות את המשחה של מלאכים העליונים וכו'). עיין שם.

ועל פי זה נהג מרן האר"י הקדוש זי"ע לטבול במקוה בכל ערב שבת, וכמו שהובא בשער הכוונות (ענין ליל ו' אות יד) בזה הלשון: היה טובל הטבילה של ערב שבת הנזכר בספר הזוהר פרשת תרומה (קלו:) דרב המנונא סבא ע"ה הוה סליק מנהרא בכל ערב שבת. והיה אומר מורי ז"ל, כי כיון שכבר קרא הפרשה, כבר יש באדם כח לקבל תוספות קדושת השבת, ולכן לא היה טובל קודם שיקרא הפרשה, זולתי דרך מקרה. ואף גם מקרה זה, לא היה טובל, רק אחר שהתחילה שעה ה' מיזם ו', כמו שביארנו לעיל, על ה' יתירה דיום הו'. והיה אומר מורי ז"ל, כי תוספות שבת, היה ניכר ומתגלה במצח האדם, תיכף אחר הטבילה הנזכר. אבל עיקר הגילוי, לא היה רק אחר חצי היום, ודוקא אם טבל כבר, והסיר ממנו קליפין דחול, ע"י כוונתו. כנוודע שקליפין דחול, הם בגדי חול, של נפש האדם. ואפשר שכל מה שיהיה קרוב לליל שבת, יתגלה יותר תוספות שבת.

ועיין עוד בשער הכוונות (ענין הטבילה בערב שבת) שהביא כמה כוונות בטבילה זו, ובתוך הדברים כתב: גם צריך שיטבול, ויכוין להסיר ולהפשיט

מעליו הרוח, שהיה שורה עליו בימי החול, וישרה עליו עתה רוח מן הבריאה, וזה ע"י אה"ה דההין, שהוא בגימטריא מקו"ה. וראה מה שכתב הגה"ק רבי מאיר פופראש זי"ע בספר אור צדיקים (סי' כח סעיף ב) בזה הלשון: סדר טבילת ערב שבת יכנס במים ויאמר הריני טובל להפשיט הוזהמא, פעם ב' ויאמר הריני טובל לכבוד שבת קודש ויאמר הריני טובל להפשיט בגדי חול, ויטבול פעם ג' ויאמר 'הריני טובל לכבוד שבת קודש', ויאמר 'זכור ושמור בדיבור אחד נאמר', ויאמר הפסוק 'ויקרא אלהים ליבשה ארץ ולמקוה המים קרא ימים', ויטבול פעם ד' ויפסע לאחוריו ויאמר הפסוק 'אם תשיב משבת רגליך' וכו' עד ה' דבר.

הטבילה אינה מן הדין אך הזהיר בה קדוש יאמר לו

והיעב"ץ (בסידורו, סדר ערב שבת, אות כא) הביא את דברי הגמרא הנ"ל, וכתב: מכאן משמע קצת שאין צריך לטבול בערב שבת אף על פי שיש לומר שהרחיצה מצוה נוספת על הטבילה, שהיא לטהרה, ואותה לנקיון והעברת זוהמא וערבוביתא, מכל מקום מדשתק מינה תלמודא שמע מינה ודאי לא אצרכוה חכמי התלמוד אפילו למצוה. מיהא מאן דזהיר בה קדוש יאמר לו. והאר"י ז"ל הנהיג אותה על פי ספר הזוהר. עד כאן דברי קדשו.

להשאיר את מי המקוה על גופו

וראה בספר בן איש חי (שנה שניה, פר' לך אות טו - טז) שכתב: מה טוב ומה נעים על פי הסוד לטבול בערב שבת, כדי לקבל תוספת נפש רוח ונשמה דליל-שבת ע"י טבילה. וטבילה ראשונה, לטהרה מכל טומאה; ושניה, לתקון עוון הכעס; ושלישית, להפשיט בגדי חול מעל הנפש; ורביעית, להסיר ולהפשיט מעליו הרוח שהיה שורה עליו בימי החול, כדי שישרה עליו עתה רוח מבריא; וזה יהיה ע"י אה"ה במלוי ההין כזה: אל"ף ה"ה יו"ד ה"ה, ויכוון בו בטבילה זו; וחמישית היא לכבוד השבת לקבל תוספת והארה של קדושת השבת. ויש נוהגין לטבול שלשה טבילות, כנגד: נפש, רוח, נשמה; ויש נוהגין חמישה, כנגד: נפש, רוח, נשמה, חיה, יחידה. לפי דעת רבינו האר"י ז"ל בשער הכוונות, צריך ליהרר שלא ינגב עצמו במטפחת כשיעלה מהטבילה, כי מימי שבת, צריך שהגוף ישאב אותם; מיהו, נראה לי: כיון שדבר זה אינו מעכב בעיקר המצווה והתיקון של הטבילה, הנה כל אדם אשר

יקשה עליו דבר הזה לעשותו מצד מזגו, אינו צריך להזהר בכך; דלא מבעיא בימות החורף אשר המה מוכרחים לנגב מחמת הקרירות, אלא אפילו בימות הקיץ יש בני-אדם שאין יכולים להישאר בלי ניוגב. על-כן נראה לי, מי שדבר זה קשה עליו, ינגב כל גופו, ורק ישאר מקום אחד בגופו בלא ניוגב, וטוב שישאיר זרועותיו. עד כאן לשון בן איש חי.

אי אפשר להשיג הנשמה יתירה בלי טהרת המקוה בערב שבת

וכתב בספר יסוד ושורש העבודה (שער ח פרק א) בזה הלשון: ילך להטהר במקוה לכבוד שבת קדש, ובודאי אדם שבלתי טהור הוא מטומאת קרי ר"ל או מזיווג של טבילת מצוה בודאי חיוב גדול הוא לטבול את עצמו בערב שבת קודש, שלא יכנס בקודש וטומאתו עליו טומאת הגוף ח"ו, אלא אף מי שעומד בחזקת טהרה מצוה גדולה לטבול בערב שבת קודש כי הטבילה בערב שבת קודש מועיל לקבל נשמה יתירה בשבת ובלתי טהרת המקוה בודאי לא ישיגה... ואחר הטבילה דווקא ישתדל אחר מים חמין לרחוץ בהם פניו ידיו ורגליו על סדר זה דווקא, ומי שהאיר לו ה' עיני שכלו לעיין בכתבי האר"י ז"ל שם יראה התיקון הגדול והנפלא מה שנעשה בעולמות העליונים ע"י רחיצת פניו וידיו ורגליו במים חמין בערב שבת קודש ומה טוב אם יכול לרחוץ כל הגוף בהם ואז ירחץ ראשו ותחלה ויאמר בשעת רחיצה לכבוד שבת קודש ויכוין לתת בזה נחת רוח להבורא ית"ש.

הארת שבת לא תאיר עד אחר הטבילה במקוה

בספר אהבת שלום (פר' ויקהל, ד"ה או יאמר ויקהל משה את כל) כתב הרה"ק רבי מנחם מנדל מקאסוב זי"ע בזה הלשון: צוה הקדוש ברוך הוא שיעשו ישראל טבילת מקוה בפועל ממש, וזהו לעשות דייקא, פירוש עשיה ממש בפועל. וע"כ הזכיר תיכף אחר כך שבת קודש, לרמוז לנו כי הארת השבת קודש לא תאיר עד אחר טבילת המקוה, וכמבואר בשערי ציון (שער א) בפסוק (תהלים נא יב) 'לב טהור ברא לי ראשי תיבות ט'בל' וד"ל.

טבילה אפילו במסירות נפש

בספר אמרי פנחס (שבת ומועדים, אות ו) מובא על הרה"ק רבי פנחס מקאריץ זי"ע שהיה מחמיר לקיים הטבילה בערב שבת אפילו במסירות נפש, ולעת זקנותו שלא היה יכול ללכת ברגליו אל בית הטבילה, היו נושאין אותו כדי לטבול במקוה חמה.